

ISSN 0469-6255
(238-240)

PEDESETGODIŠNJICA MATURE NAUTIKAŠA U DUBROVNIKU

The fiftieth reunion of nautical school students in Dubrovnik

U rujnu 2003. skupili su se na Brsaljama neki sijedi i (pro)čelavi ljudi kako bi proslavili 50 godina otkad su maturirali Nautiku. To je bio samo dio onih koji su 1948. upisali 1. razred dubrovačke Nautike kako bi učili za pomorskog kapetana. Bilo nas je tad 42 mladičića, od kojih su neki još nosili kratke "gaće".

Škola se službeno zvala Pomorski tehnikum, ali svi smo je zvali Nautika. Taj naš prvi razred dodatno se zvao Brodarski. Naime, to je bila prva generacija upisana po novom načinu školovanja jer se nakon tog brodarskog razreda išlo iduću godinu "navegat" na brodove da bi se tek onda donijela odluka jesmo li svi sposobni nastaviti školovanje za pomorskog kapetana.

Za ukrcaj i praksu na brodovima nisu bila pripravna pomorska poduzeća pa smo imali velikih problema. Neki su se ukricali na brodove «Jugolinije», dok je veći broj

ukrcan na brodove domaće plovidbe. Jasno je da je zbog toga ta praksa bila šarolika i neprimjerena za ocjenu sposobnosti nastavka školovanja pa je nakon nekoliko godina ukinuta i vraćen je četverogodišnji sustav.

Naša se generacija kompletna vratila 1950. u dubrovačku Nautiku, a u iduće tri godine došli smo do mature. U te tri godine neki su odustali, neki se preselili u druge Nautike, a neki popadali, tako da nas je 1953. maturiralo samo 27.

Slika 1 . Slavljenici 50.godišnjice mature Nautike

Od tih 27 umrlo je ili stradalo 7, pa nas se na proslavi 50. zlatne godišnjice mature skupilo samo 17 umirovljenika, dok su trojica zbog bolesti bila odsutna. U vrijeme našeg školovanja bili smo uniformirani, a čak su jednu godinu i Dubrovčani-nautikaši morali stanovati u domu za nautikaše. U početku je to bila vila Skočibuha, a kasnije današnji Mali Imperijal. Bili smo pravi pitomci Ministarstva za pomorstvo. Osobno sam dobio ukor jer sam bio viđen uvečer na Stradunu u civilnoj odjeći. Svi smo potpisali ugovor s Ministarstvom po kojem smo se obvezali da ćemo ploviti na našim brodovima najmanje onoliko vremena koliko smo primali stipendiju.

Kao da smo se u to vrijeme na strane brodove i mogli i smjeli ukrcati. Na domaće brodove ukrcavali su se samo oni s najboljim političkim karakteristikama. U Nautici se «dobrovoljno» prijavljivalo na ljetne radne akcije s pitanjem: »Tko neće ići na radne akcije?».

Nakon mučnog tajca odmah se zaključilo kako idu svi! Nautikaši su u Gradu općenito prednjačili u svim političkim akcijama. Nije bilo javno zabranjeno, ali se vodila evidencija tko slavi Božić, ide li tko eventualno u crkvu, te iz kakve si obitelji. Nije lako bilo biti ni «pravu» nautikaša da bi se dobile «političke dozvole» za matrikulu. Takva su bila vremena «diktature proleterijata».

Slavljenici 50.godišnjice mature Nautike. Evo njihovih imena s lijeva na desno:

	mjesto rođenja	mjesto življenja
1. Mario Vela	Podgora	Zagreb
2. Mato Miljas	Čilipi	Dubrovnik
3. Petar Čumbelić	Split	Dubrovnik
4. Šime Gržan	Zadar	Zadar
5. Ivan Plavetić	Karlovac	Karlovac
6. Momčilo Bjelanović	Ervenik	Njemačka
7. Niko Botica	Račišće	Šibenik
8. Ivo Stjepović	Orašac	Dubrovnik
9. Ante Cebalo	Žrnovo	Žrnovo, Split
10. Teo Cilić	Dubrovnik	Dubrovnik
11. Ante Vela	Podgora	Rijeka
12. Božo Biočić	Okrug Donji	Trogir, Split
13. Mato Marlais	Ponikve	Zadar
14. Tito Smirčić	Premuda	Zadar
15. Ivica Ostojčić	Dubrovnik	Rijeka Pijavičino,
16. Ante Šunj	Pijavičino	Trstenik
17. Boris Franušić	Ston	Dubrovnik

Većina ove generacije je plovila, završila Višu pomorsku školu i položila ispit kapetana duge plovidbe. Od nazočnih na slici samo trojica nisu postali kapetani: Miljas, Plavetić i Franušić.

Nisu svi ni s broda otišli u mirovinu, jer su neki našli posao u pomorskim poduzećima i ustanovama.

Kako je to bila raznolika generacija pri upisu u Nautiku (od Zagreba, Karlovca, Slunja, Knina, Zadra, Trogira, Splita, Podgore, Korčule, Pelješca do Dubrovnika), tako je svaki prešao svoj specifični radni vijek. Osim što su uspješno zapovijedali brodovima naših i stranih kompanija, neki među nama bili su priznati pomorski stručnjaci u pomorskim poduzećima, pomorskim agencijama, profesori na visokim pomorskim učilištima. Tu je i jedan lučki pilot i jedan turistički stručnjak.

Iz naše generacije neki su ostavili traga i pisanom stručnom riječi. Tako je, primjerice, Božo Biočić, zajedno s kolegom Vladimirom Jurićem, napisao zapaženu i u svijetu raritetnu knjigu Tegljači (Split, 1974.) koja je popunila prazninu u usko traženoj struci.

Petar Čumbelić i Boris Franušić postali su sveučilišni profesori. Doktorirali su na temama iz astronomske navigacije, a te su kolegije i predavali na Pomorskom fakultetu u Dubrovniku.

Čumbelić je predavao na studiju u Splitu, a Franušić u Dubrovniku. Za taj kolegij napisali su sveučilišne udžbenike *Astronomska navigacija I.* (Franušić, Dubrovnik, 1989.) i *Astronomska navigacija II.* (Čumbelić, Dubrovnik, 1990.). Čumbelić je još kao srednjoškolski profesor 1969. u Dubrovniku izdao svoje *Nautičke tablice PRω*. Te tablice pretiskao je Hidrografski institut u Splitu u svoje *Nautičke tablice* u IV. daljnjim izdanjima, a ista ustanova izdala mu je i *Identifikator zvijezda PRω*. 1992.

Danas Hidrografski institut tiska originalni hrvatski *Nautički godišnjak* po programu koji je sastavio P. Čumbelić. On je s Vedranom Jelavićem i koautor sveučilišnog udžbenika *Jedrenje* (Dubrovnik, 1998.).

B. Franušić je povodom 500-godišnjice Kolumbovog otkrića Amerike napisao monografiju *Kolumbo - Kako je otkrivena Amerika* (Zagreb, 1992.). Napisao je također knjigu *Povijest navigacije u Hrvata* (Dubrovnik, 1994.). Objke ove knjige uz hrvatski tekst prati engleski prijevod.

Zbog svog neprekinutog 40-godišnjeg pomorsko-pedagoškog rada, te većeg broja objavljenih znanstvenih i stručnih radova, dobio je županijsku nagradu za životno djelo (Dubrovnik, 2003.) uz obrazloženje: «Cijelu svoju četrdeset godišnju karijeru Boris Franušić posvetio je pomorskoj znanosti i nastavničkom radu na obrazovanju časničkog kadra hrvatske trgovačke mornarice...».

A kakvih tek priča znadu ispričati kapetani iz svog bogatog života na moru. Neke od njih napisao je Šime Gržan u Slobodnoj Dalmaciji, a neke i Ante Vela u ondašnjoj reviji poduzeća "Jugolinija".

Ne treba ni reći da se proslava ove zlatne godišnjice mature dubrovačke Nautike održala skupom sudionika i obilaskom stare zgrade Nautike, a danas ekskluzivnog Atlasovog restorana na Pilama, zatim bacanjem vijenaca u more s Porporele za sve umrle profesore i naše kolege, te večerom u hotelu Lapad, na kojoj su bili i naši profesori Rudi Jelić i Milica Bravačić.

Zadovoljni smo se razišli s nadom da ćemo se opet uskoro susresti u Gradu, prigodom jedne od idućih godišnjica.

Prof. dr. sc. Boris Franušić

Rukopis primljen: 20.12.2003.

Slika 2. S lijeva na desno: Niko Cvjetković, Niko Ijubičić, Antun Falkoni, Milica Bravačić, Milo Marić, Špiro Savin (direktor), Frano Kolumbić, Vedran Gjivoje, Rudi Jelić (razrednik), Josip Surić i Božidar Lisičić